

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-0361-12**

Rozhodovanie profesionálov: procesuálne, osobnostné a sociálne aspekty

Zodpovedný riešiteľ **Prof. Peter Halama, PhD.**

Príjemca **Centrum spoločenských a psychologických vied SAV**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

1. Ústav experimentálnej psychológie, Centrum spoločenských a psychologických vied SAV
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

1. Department of Applied Psychology: Work, Education, Economy; University of Vienna, Austria
- 2.
- 3.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

- 1.
- 2.
- 3.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Peter Halama (Ed.) Rozhodovanie profesionálov. Procesuálne, osobnostné a sociálne aspekty. - Bratislava : ÚEP CSPV SAV, 2017, ISBN 978-80-88910-56-5.
2. BAČOVÁ, Viera - DUDEKOVÁ, Katarína - KOSTOVIČOVÁ, Lenka - BALÁŽ, Vladimír. Financial Planning for Retirement in Young Adults: Interaction of Professional Experience, Knowledge, and Beliefs. Studia Psychologica, 2017, vol. 59, no. 2, p. 84-99.
3. KURINCOVÁ ČAVOJOVÁ, Vladimíra - JURKOVIČ, Marek. Comparison of Experienced vs. Novice Teachers in Cognitive Reflection and Rationality. Studia Psychologica, 2017, vol. 59, no. 2, p. 100-112.
4. SEDLÁR, Martin. Situation Assessment and Decision Making Strategies of Emergency

Medical Services Physicians in Routine and Non-Routine Situations. In *Studia Psychologica*, 2017, vol. 59, no. 2, p. 127-138.

5. BALLOVÁ MIKUŠKOVÁ, Eva (in press). Intuition in managers' decision-making: qualitative study. *Journal for East European Management Studies*.

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky projektu priniesli viacero významných zistení, ktoré môžu byť využiteľné vo viacerých rovinách. V metodologickej rovine je prínosom validizácia psychometrických metód na zisťovanie intuitívnych a deliberatívnych stratégií pričom tieto metódy môžu byť uplatniteľné v budúcom výskume. V teoretickej rovine je najväčším prínosom konceptualizácia pojmu finančná skúsenosť, ktorý sa dá uplatniť v konceptualizácii a príprave výskumom týkajúcich sa finančného rozhodovania. Výskumné zistenia o efekte formulácie na vnímanie pravdepodobnosti môžu byť uplatniteľné v rámci školení školení a manuálov pre profesionálov v oblasti financií, medicíny či životného prostredia, ktorí by poznatky využili pri komunikovaní informácií rôznym adresátom. Poznatky o osobnostných, sociálnych a procesuálnych aspektoch rozhodovacích procesov u zdravotníckych pracovníkov môžu byť využité v procese ich vzdelávania a to tak pri príprave na výkon povolania ako aj v kontinuálnom vzdelávaní.

CHARAKTERISTIKA VÝSLEDKOV

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt sa zameriaval na osobnostné a situačné aspekty rozhodovacích procesov u príslušníkov rôznych pracovných profesií, ako sú finanční profesionáli, manažéri, zdravotnícki pracovníci (lekári, záchranári, zdravotné sestry) a učitelia. Výsledky jednotlivých štúdií priniesli informácie o repertoári rozhodovacích stratégií v jednotlivých profesiách s dôrazom na ich intuitívnu či deliberatívnu povahu a ich efektivitu v rôznych situáciách rozhodovania (napr. stratégie komunikácie lekára voči rodičom o potrebe očkovania detí). Výsledky prispeli k hlbšiemu porozumeniu mikrokognitívnych (hľadanie informácií, efekt ukotvenia, časová diskontácia) a makrokognitívnych (utváranie zmyslu, hodnotenie situácie) procesov a funkcií, ktoré sa uplatňujú v rozhodovacích procesoch a výrazným spôsobom ovplyvňujú spracovanie informácií a kvalitu samotného rozhodnutia. Identifikované boli niektoré osobnostné premenné významným spôsobom vstupujúce do procesu rozhodovania a jeho výsledku, konkrétne emočná sebaregulácia a dispozičný optimizmus. Ako dôležité premenné v kognitívnej oblasti sa ukázali byť potreba štruktúry, nápomocná najmä v menej štruktúrovaných situáciách, a schopnosť kognitívnej reflexie zvyšujúca kapacitu odkladania odmien. Potvrdený bol aj vplyv situačných premenných a to najmä efekt odmeny, formát informácií či pozitívny vs. negatívny rámec situácií. Výsledky tiež poukázali na interakciu kognitívnych procesov a doménovo-špecifických kompetencií, ktoré môžu eliminovať kognitívne skreslenia pochádzajúce zo situačných premenných, ako je napr. spomínaný formát informácií.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The project focuses on personality and situation aspects of decision making processes in members of various professions, such as financial professionals, managers, health care professionals (doctors, paramedics, nurses), and teachers. Results of individual studies provided information on the scope of decision making strategies in individual professions, with emphasis on their intuitive or deliberative character and their effectiveness in various decision making situations (e.g., doctor-parent communication strategies regarding vaccination of children). Results contributed to a deeper understanding of microcognitive (search for information, anchoring effect, temporal discounting) and macrocognitive (sense making, situation assessment) processes and functions that are implemented in decision making processes and significantly influence information processing and the quality of the decision.

Several personality variables were identified that have a significant effect on the decision making process and its results, specifically emotional self-regulation and dispositional optimism. Significant variables in the field of cognition are need for structure, helpful especially in less structured situations, and cognitive reflection that increases the ability to postpone rewards. The effect of situational variables was also confirmed, mainly the effect of reward, information format, or the positive vs. negative situation framework. Results also showed the interaction between cognitive processes and domain-specific competences that can eliminate cognitive biases from situational variables, e.g. the aforementioned information format.

Svojím podpisom potvrdzujem, že údaje uvedené v záverečnej karte sú pravdivé a úplné a súhlasím s ich zverejnením.

Zodpovedný riešiteľ

Prof. Peter Halama, PhD.

V Bratislave 18. 10. 2017

Štatutárny zástupca príjemcu

Mgr. Denisa Fedáková, PhD

V Bratislave 18. 10. 2017

.....
podpis zodpovedného riešiteľa

.....
podpis štatutárneho zástupcu príjemcu